

DZIENNIK POLSKI

Ogłoszenia przyjmują we Lwowie: Biuro Administracji „Dziennika Polskiego” plac Marjański 1. 6 i 7 i Biuro dzienników Ludwika...

Przedpłata wynosi we Lwowie: rocznie 18 zł. — półrocznie 9 zł. — kwartalnie 4 zł. 50 ct. — miesięcznie 1 zł. 50 ct. za przesyłkę do domu dopłaca się 20 ct. miesięcznie.

wychodzi codziennie nie wyłączając niedziel i świąt o godzinie 8. rano.

Wydawcy i właściciele: Dr. Kazimierz Ostaszewski-Barański i Mieczysław Schmitt.

Z chwili bieżącej.

Lwów 4 kwietnia.

Na ostatnim konsystorzu papieskim obwieścił ojciec św. Kościół nazwiska 102 nowo-mianowanych biskupów. Wśród nich jest największa liczba włoskich.

Sześciu nowych biskupów podają akta konsystorjalne dla Rosji. Mianowicie zostali obświeczeni: biskupstwo sennańskie czyli augustowskie (w Królestwie polskim); żmudzkie (siędziba w Kownie); lucko-żytomierskie (Wolyn), z którą połączona jest administracja diecezji kamienieckiej (Podole).

Depesze onegdajsze z Paryża przyniosły dość przewidywaną wiadomość o zniesieniu przez trybunał kasacyjny wyroku sądu przysięgłych, przeciw Zoli wydanego.

Takie właśnie załatwienie sprawy było do przewidzenia — powtarzamy — wnosząc cho by ze sprawozdania referenta w trybunale kasacyjnym. Mimo to wyrok tegoż wywołał w Paryżu wielką sensację i dął pochop o nowych, namiętnych rozpraw i daleko idących kombinacji w kuloarach izby poselskiej i wśród szerokiej mas publiczności paryskiej.

Zwolennicy Zoli, obrońcy Dreyfusa, otrzymali niewątpliwie w tym wyroku nową potuchę i być może zaborą się ze zdwojona odwagą i ochotą do nowych agitacji, jakkolwiek w samej rzeczy uchwała trybunału kasacyjnego niczego nie zmieniła.

W roku ubiegłym pośredniczył bank w następujących dalszych parcelacjach: Siedliska w pow. Nadwórniańskim, Tomaszowce w pow. Kałuskim i Zagórze w pow. Łańcuckim.

posłów nie wykluczył wcale ewentualności, iż obecnie trybunał wojskowy zaapeluje do przysięgłych. Wszelako czy rząd obrazie taki lub owaki sposób wyjścia z tej matni żydowskiej, na każdy sposób oczekiwać można nowego, być może nawet znacznie gwałtowniejszego wybuchu namiętności we Francji, tem więcej, że i nadchodząca kampanja wyborcza przyczyni się nie mało do rozgorączkowania umysłów.

Bank krajowy.

Czternasty raz z rzędu ogłasza dyrekcja banku krajowego swój coroczny bilans, a każdy rok przedstawia nowe dowody, jak pożądana była u nas krajowa instytucja finansowa, która nie myślała jedynie o zyskach materialnych, przychodzących z pomocą kredytu tam, gdzie kraj pomocy tej najwięcej potrzebuje.

Rok ubiegły zaznaczył się dla banku wielkim napływem gotówki i nadzwyczaj łatwym zbytem bankowych emisji, co wpłynęło na dość znaczne, a korzystne zmiany w rezultatach bilansowych banku.

Zapasy 4% i 4 1/2% listów zastawnych banku i 4 1/2% i 5% obligacji komunalnych wynosił z końcem roku 1896 4,087,800 zł., nowe emisje tych walorów wynosiły w roku 1897 7,014,950 zł., razem 11,102,750 zł., gdy zaś zapas 4% i 4 1/2% listów zastawnych 4 1/2% i 5% obligacji komunalnych i 4% obligacji kolejowych banku wynosił 31. grudnia 1897 roku 407,400 zł., przeto w ciągu roku 1897 umieszczono 10,695,350 zł.

Zysk na sprzedaży i kupnie efektów własnych wynosi w roku ubiegłym 22,034 zł. 68 ct.

W zastosowaniu do ustawy państwowej z dnia 6. lipca 1896 roku przystąpił bank do udzielania pożyczek melioracyjnych według udzielanych na ten cel wydanych przepisów. Pożyczek takich udziela bank począwszy od 1. stycznia 1898 roku na razie w gotówce, zastrzegając sobie możność wydania osobnych obligacji melioracyjnych, skoro interes ten się wzmoże.

W roku ubiegłym pośredniczył bank w następujących dalszych parcelacjach: Siedliska w pow. Nadwórniańskim, Tomaszowce w pow. Kałuskim i Zagórze w pow. Łańcuckim. Obecnie zwiększył się niezawodnie działalność banku na polu parcelacji, gdyż bank zorganizował ten dział fachowo, idąc za wolą wydziału krajowego i szerokiej sfer obywatelskiej.

Popierając według dotychczasowych zasad przedsiębiorstwa przemysłowe w kraju, przeprowadził bank ze skutkiem zwiększenie kapitału zakładowego „Akcyjnej garbarni“ w Rzeszowie i przygotował na rok bieżący zdwojenie kapitału akcyjnego „Piewszego galic. tuwarzystwa akcyjnego dudowy wagonów i maszyn w Sanoku“.

Zwolennicy Zoli, obrońcy Dreyfusa, otrzymali niewątpliwie w tym wyroku nową potuchę i być może zaborą się ze zdwojona odwagą i ochotą do nowych agitacji, jakkolwiek w samej rzeczy uchwała trybunału kasacyjnego niczego nie zmieniła.

bryce założyć pierwszą w tej części kraju fabrykę kwasu siarczanego. Bank krajowy spodziewa się, że przez udział swój w tym właśnie interesie oddał usługi nie tylko przemysłowi, ale także i rolnictwu naszemu.

Interes hipoteczny bank wykazuje w roku 1897 dalszy znaczny wzrost.

W ciągu roku 1897 wypłacił bank walutę: 22 pożyczek na dobra ziemskie w kwocie 1,145,200 zł., 183 pożyczek na realności miejskie w kwocie 2,913,050 zł., 621 pożyczek na włościńskie w kwocie 584,200 zł., razem 326 pożyczek w kwocie 4,642,450 zł. co łącznie z pożyczkami, wypłaconymi przez bank w latach poprzednich, czyni: 9121 pożyczek w ogólnej sumie 56,287,900, a mianowicie:

1. Na dobra ziemskie 593 pożyczek w ogólnej sumie 22,062,750 zł., czyli 39-20%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 41-58%.

2. Na domy murowane w miastach, opłacających podatek domowo-czynszowy, a do korzystania z kredytu hipotecznego przez wydział krajowy dopuszczonych, 2362 pożyczek w ogólnej sumie 28,876,450 zł., czyli 51-30%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 52-66%.

3. Na małą własność rolną, przeważnie włościńską, 6166 pożyczek w ogólnej sumie 5,348,700 zł., czyli 9-50%, zaś w stosunku do zgłoszonych podań 62-37%.

Niespłaconych z dniem 31. grudnia 1897 pożyczek pozostało: 3,996 — 4% pożyczek w kwocie 23,321,920 zł. 19 1/2%, 3,827 — 4 1/2% pożyczek w kwocie 16,637,871 zł. 81 ct., razem 7,823 pożyczek w łącznej kwocie 39,959,792 zł. 1/2 ct.

Z końcem roku 1897 zaległe raty u 1,136 dłużników w sumie 265,675 zł. 92 1/2 ct., w czem zaległy kapitał wynosił kwotę 69,737 zł. 76 ct., czyli 0-18% kapitału bieżącego.

Z powyższych zaległości wypada zaległość 102,661 zł. 99 1/2 ct. u 40 dłużników na większe posiadłości, 43,621 zł. 98 ct. u 57 dłużników na realności miejskie, a 120,391 zł. 95 ct. u 1,039 dłużników na grunta włościńskie.

Zysk w oddziale hipotecznym w roku 1897 wynosi 122,789 zł. 31 1/2 ct., zmniejszył się przeto o 4,412 zł. 66 1/2 ct., skutkiem wolniejszego losowania 4 1/2% listów zastawnych.

Fundusz rezerwowy specjalny dla oddziału hipotecznego, wynoszący z dniem 31. grudnia 1896 roku 354,920 zł. 36 ct., doszedł w ciągu roku 1897 do sumy 401,835 zł. 36 1/2 ct., został zatem powiększony o 46,914 zł. 99 1/2 ct.

Z dniem 31. grudnia 1897 roku znajdowało się w obiegu listów zastawnych banku krajowego: 4% na sumę 23,351,700 zł., zaś 4 1/2% na sumę 16,643,050 zł., czyli na ogólną sumę 39,994,750 zł.; natomiast pożyczki udzielone przez bank po strąceniu funduszu, złożonego na umorzenie, wynosiły 39,959,792 zł. 1/2 ct.

W oddziale komunalnym udzielił bank krajowy w 1897 roku: 21 pożyczek w obligacjach komunalnych w ogólnej sumie 307,500 zł. Z liczby 371 pożyczek, udzielonych przez bank w ciągu jego istnienia w ogólnej sumie 5,813,900 zł. przypada: 1. na powiaty 76 pożyczek w ogólnej sumie 1,827,000 zł., czyli 31-43%; 2. na gminy miejskie 157 pożyczek w ogólnej sumie 3,536,900 zł., czyli 60-83%; 3. na gminy wiejskie 138 pożyczek w ogólnej sumie 450,000 zł., czyli 7-74%.

Raty, przypadające bankowi na spłatę kapitału i na procent, wpływały w oznaczonym

terminie. Wynosiły one w roku ubiegłym 318,186 zł. 45 ct., pozostało zaś do ściągnięcia zaległych z 1896 roku 2 raty w kwocie 410 zł. 94 ct., z 1897 roku 49 rat w kwocie 10,591 zł. 68 ct. z pomiędzy 371 udzielonych pożyczek w kwocie 5,813,900 zł.

Zysk w oddziale komunalnym w 1897 roku wynosi 16,970 zł. 62 1/2 ct., zmniejszył się przeto o 1,401 zł. 58 ct., skutkiem dalszego zrównania się obiegu obligacji komunalnych ze stanem pożyczkowym.

Rezerwa tego oddziału, będąca własnością banku, wynosiła z końcem 1897 roku 215,419 zł. 24 1/2 ct. i powiększyła się w 1897 roku o kwotę 17,348 zł. 61 ct.

W oddziale kolejowym udzielił bank w 1897 roku 3 pożyczki kolejowe, a mianowicie: na kolej Borki-Grzymalów 600,000 zł., na kolej Chodorów-Podwojsko 1,000,000 zł., na kolej Łupków-Cisna 465,000 zł., razem 2,065,000 zł.

Zaległości w tym dziale nie ma żadnych, zysk wynosił w 1897 roku 1,658 zł. 43 ct., a specjalna rezerwa z końcem 1897 roku 5,162 zł. 50 ct.

W oddziale bankowym całkowity obrót z wszystkich operacji banku we Lwowie i Krakowie w roku 1897 wynosi sumę 521,906,828 zł. 14 ct.

Obrót kasowy wynosił w 1897 roku w banku we Lwowie, Krakowie i zastępstwach 150,319,558 zł. 55 1/2 ct.

W ciągu roku 1897 podano do skupu 44,389 sztuk weksli warrantów na ogólną sumę 29,340,079 zł. 55 ct., z tego odmówił bank przyjęcia 9,910 sztuk na sumę 7,705,154 zł. 51 ct., 34,479 sztuk zaś na sumę 21,634,925 zł. 4 ct., czyli 73-74% ogólnej kwoty zgłoszonej bank zeskontował.

W porównaniu z rokiem 1896 podano do skupu w roku 1897 więcej o 3,229 sztuk weksli w kwocie 1,502,688 zł. 13 ct. i zeskontowano więcej 1,595 sztuk weksli na kwotę mniejszą o 402,822 zł. 14 ct. Stan portfela wekslowego z dniem 31. grudnia 1897 roku zwiększył się o 565 sztuk i kwotę 540,290 zł. 77 ct.

Bank reeskontował w 1897 roku 1,149 sztuk weksli na ogólną sumę 2,575,968 zł. 15 ct., a zatem mniej jak w roku ubiegłym o 388 sztuk weksli i kwotę 2,264,647 zł. 16 ct.

Ogólny zysk w oddziale bankowym wynosił w 1897 roku 287,243 zł. 35 ct. i zwiększył się w porównaniu z takimże zyskiem z 1896 roku o kwotę 23,501 zł. 66 ct.

W banku krajowym istnieje także oddział incresów bankowych ze stowarzyszeniami zarobkowymi i gospodarczymi. Osobny komitet cenzorów, odpowiednio do § 95 statutu bankowego dla tego oddziału ustanowiony, dopuścił do kredytu wekslowego w banku krajowym na 1897 rok 111 stowarzyszeń. W ciągu tegoż roku bank eskontował 9,957 sztuk ich weksli na ogólną sumę 4,967,499 zł. 69 ct.; saldo tych weksli z dniem 31. grudnia 1897 roku wynosiło 2,201 sztuk na 1,259,163 zł. 16 ct.

Oprócz tego korzystały stowarzyszenia z kredytu, podlegającego ocenieniu komitetu cenzorów, istniejącego wedle § 78. statutu bankowego. Stowarzyszenia, będące zarazem zastępstwami Banku, były także dłużnikami Banku w rachunku bieżącym (dotacje kasowe). Z końcem roku 1897 wynosiło saldo netto na rzecz zastępstw z 149,557-70, a mianowicie 25 zastępstw miało w Banku na rachunku dotacyj-

nym do żądania kwotę zł. 212,671,07, natomiast 40 zastępstw było dłużnych kwotę zł. 63,113 ct. 37 w. a.

Rozwój filii w Krakowie był w roku ubiegłym również zadowalającym, jak w roku poprzednim, a filja przy pokaznych już obrotach, przyniosła bankowi zupełnie odpowiednie oprocentowanie przeznaczonych dla niej przez zakład centralny funduszy.

Liczba zastępstw banku wynosiła do końca roku 1896: 62; w roku 1897 przybyły trzy zastępstwa, a mianowicie: Dolina, Horodenka i Nowy Targ; wogóle więc wynosi liczba zastępstw 65. Stosunek Banku do zastępstw i wogóle do stowarzyszeń wzmościł się znacznie przez wprowadzenie w porozumieniu ze Związkiem stowarzyszeń lustracji z ramienia Banku.

Przypadający na rok 1896 zysk z operacji bankowych wynosił zł. 146,889-37, zysk zaś z roku 1897 wynosił zł. 165,798-59 1/2, czyli o zł. 18,909-22 1/2, więcej. Zysk ten został po myśli postanowienia § 101. statutu bankowego rozdzielony między majątek zakładowy i rezerwy Banku.

Uwzględniając powyższe powiększenie wynosi obecny majątek Banku w kapitale zakładowym i rezerwach zł. 2,717,896-08 1/2, strącając zaś kwotę zł. 22,389, będącą własnością dłużników komunalnych, wynosi zwiększenie się majątku Banku ponad pierwotną dotację 1,000,000 zł., kwotę zł. 1,695,507 ct. 8 1/2 ct., uzbieraną przez Bank w ciągu czternastu lat jego istnienia. Rozumna polityka finansowa, licząca się z rozporządzalnymi funduszami a pamiętająca o obowiązkach wobec kraju, — oto rezultat działalności dyrekcji Banku krajowego.

Listy ks. Stojałowskiego do partii socjalno-demokratycznej.

W dalszej III. serji opisuje broszura „pomoc socjalistów dla ks. Stojałowskiego w znanej jego sferze w Nowym Sączu, mianowicie ułatwienie ucieczki do Czacy, ale za to przeciw ciem i duszą nie był obowiązany im się oddać. Z Nowego Sącza, jak wiadomo, ks. Stojałowski uciekł do Czacy i stąd przytacza broszura jeden jego list do b. kasjera miejskiego w Krakowie Kłowskiemu, zasądzonego za zdefraudowanie pieniędzy miejskich; w liście tym opowiada ks. Stojałowski, że ma kłopoty pieniężne i prosi o przysłanie kwoty 150 zł. Według broszury ma to być straszna zbrodnia, posługiwano się kradzieżkami pieniężnymi, wspólnie niejako pośrednie ks. Stojałowskiemu. W czasie tym wszakże, kiedy ks. Stojałowski list swój pisał, Kłowski uchodził za zamkniętym i porządnym obywatela; o jego sprawkach nikt nie wiedział, wielu ludzi pożyczalo od niego pieniądze, on sam nieraz narzucał się z pożyczką, należał do radykalnego obozu, sympatyzował z p. Dazyńskim więcej, aniżeli z ks. Stojałowskim, coż więc dziwnego, że ks. Stojałowski zwrócił się wówczas do niego o pożyczkę; prawdopodobnie nie dostał jej całkiem. Wszelkie więc zarzuty w tej mierze broszury są grubo przesadzone.

Znane są przesłania ks. Stojałowskiego w Budapeszcie; rzeczywiście wtedy robotnicy przy-

!! Czas odnowić przedpłatę !! na „DZIENNIK POLSKI“ który kosztuje:

We Lwowie: kwartalnie . . . zł. 4-50 ct. miesięcznie . . . zł. 1-50 ct. (Za przesyłkę do domu miesięcznie 20 ct.) Na prowincji: kwartalnie . . . zł. 6-00 ct. miesięcznie . . . zł. 2-00 ct. Zarazem należy odnowić przedpłatę na

„BLUSZCZ“ We Lwowie: kwartalnie . . . zł. 1-50 ct. miesięcznie . . . zł. —50 ct. kwartalnie . . . zł. 2-40 ct. miesięcznie . . . zł. —80 ct. Na prowincji.

Wydawnictwo „Dziennika Polskiego“ na podstawie umowy zawartej z wydawnictwem „Bluszcza“ ma jedyne i wyłączne prawo wydawania tego tygodnika po znizonej cenie.

Dr. Kazimierz Ostaszewski-Barański. ROK ZŁUDZEŃ (1848). (Ciąg dalszy). c) Hrabowie. Baworowscy Adam i Michał; Bakowscy Adam, Ferdynand i Jan; Badeni Kazimierz i Władysław; Ceter Aleksander; Dębiński Eustachy; Drohojowski Seweryn; Dunin-Berkowscy Seweryn, Franciszek, Tytus, Stanisław (podkom.); i Kanił; Dzierżyszczycki Kazimierz, Ludwik (podkom.) i Maurycy (sekr. gubern.); Fredrowie Aleksander i Henryk; Golejewscy Antoni, Jan i Józef; Gólcuchowscy Agenor i Stanisław; Humniocy Antoni i Franciszek; Jabłonowski Ludwik; Karnicy Kajetan (podkom.) i Roman; Komorowscy Cyprian (podkom.), Ignacy Aleksy i Piotr; Konarscy Ignacy, Józef i Wincenty; Krasiocy Aleksander, Edmund, Karol, Kazimierz i Maciej; Krasińscy Leopold (podkom.) i Piotr; Kronowski Wincenty; Kuczkowski Kazimierz; Lanckoroński Karol i Kazimierz (podkom.); Lewicki Kajetan; Łoś Karol i Tadeusz; Mięczyński Mateusz; Mier Feliks; Mośczeński Franciszek; Piński Józef; Potocki Alfred; Romer Cyprian; Rozwadowski Władysław; Rusoocki Włodzimierz; Siekieryński Antoni; Siemiński Konstanty; Stadniccy, Aleksander, Aleksander Stanisław, Edward (podkom.); Felician, Franciszek Kaswery, Jan, Kazimierz, Leon i Władysław; Szarżewscy Józef,

Wojciech, Adam, Kazimierz, Leopold i Michał; Tarnowski Jan Deodat; Wiesiołowski Franciszek; Zieliński Józef (podkom.); Żalusi Józef; Zameyscy Antoni i Marcin; Zborowscy Prosper i Seweryn; Zelański Wit (podkom.) d) Baronowie. Borowscy Hieronim i Kajetan; Czechowicz Wojciech; Heydel Rudolf i Karol; Konopka Jan; Mustazza Jan. e) Szlachta. Augustynowicz Feliks; Bachmiński Wojc.; Baczyński Michał, adwokat krajowy; Batowscy Aleksander i Antoni; Bertrand de Dombatte Jan; Białobrzegi Stanisław, radca apelacyjny; Bohdan Stanisław; Bogucki Feliks; Borkowscy Alojzy i Włodzimierz; Broniewski Erazm; Brandys Wojciech; Brześciński z Rybotycz Aleksander i Ignacy; Brzeski Franciszek; Brzozowscy Jan i Karol; Brzowski Kazimierz; Chłibkiewicz-Rutkowski Feliks; Chojecy Jan i Maksymilian; Christiani-Grabieński Jan (adwokat krajowy) i Teodor; Chwalibóg Jan; Cielecy Zaremba Ferdynand i Leopold; Cieński Apolinary i Udalryk; Cirkowski Władysław; Cybulski Adam, adw. krajowy; Cywiński Franciszek i Zenon; Czarkowski Cypryl; Czaykowski Hipolit; Czermiński Jan; Czołnowski Jakób; Dąbski Dominik; Deyma Antoni; Dobrzyński Franc.; Domaradzki Michał; Drohojowscy Jan Maksymilian i Ludwik; Drzewiecy Joachim i Józef; Dulski Edward; Duniewicz Ed.; Dzierżanowski Edward August; Dzwonkowski Feliks; Garapich de Siebalburg Michał; Głogowski Ludwik; Głowacki Edmund; Gniewoz Aleksander i Józef; Golaszewski Jakób; Gorajski Józef; Górski Tomasz; Grodzicki

Stanisław; Gurski Leonard; Horn Karol; Horodyscy Antoni i Dionizy; Jabłonowski Józef, Janiszewski Bonifacy; Jarunowscy Jan i Antoni; Jasziński Józef; Jordan Jan i Teofil; Kieszowski Paweł; Kochanowski Adam; Konopka Stanisław; Korytko Eugenjusz, Józef i Seweryn; Korytowscy Erazm i Karol; Kowacki Józef; Kozłowski Anastazy; Kraiński Edmund, Eugenjusz i Maurycy; Kriegshaber Antoni; Kronauge von Kronwald Franciszek (prezydent apelacyjny); Krzeczunowicz Ignacy, Kornel i Walery; Kumaniecki Jan; Laskowscy Felician i Wincenty; Lewiecki Feliks; Lewiecy Józef i Wincenty; Lipski Alojzy; Lisowiecki Kasper; Łapiński Karol; Łodyński Hieronim; Łoś Mikolaj; Malczewscy Henryk, Julian, Stanisław; Malecki Kajetan; Matkowsky Józef i Juliusz; Mazaraki Wincenty; Medyński Michał; Męciński Wincenty, Mikuli Jakób, Miotkowski Jan, Mlyński Henryk, Mysłowscy Antoni i Franciszek, Nahujowski Antoni, Niezabitowski Franciszek, Nikorowicze: Antoni i Ignacy, Nowakowski Gabr.; Obertyński Henryk; Feliks, Leopold, Marjan i Wacław; Oczosowski Kaswery, Olszewski Tyburcy, Orłowski Józef, Osiecki Nicefor, Ostaszewscy Józef i Teofil; Padlewski-Skorupka Józ., Paliszewski Wal., Pawlikowscy: Gwałbit i Konstanty; Pędzickowski Meliton, Pieniążek Stanisław, Pietruscy: Izydor, Kazimierz, Teofil, Pilchowski Józef, Podlewscy: Mikolaj i Walery, Pöll v. Pölsenberg Leopold, Pohorecki Feliks, Pokutyński Michał, Polanowski Aleks., Politański Jakób, Popiel Michał, Pruszyński Antoni, Przedzimirski Mikolaj, Przybysławski Andrzej, Puzyna Józef; Raciborscy: Edward i Napoleon, Rodakowski Paweł, Rodkiewicz Jan, Rogoyski Andrzej i Leon, Rojowski Feliks, Roma-

szkan Piotr, Rosnowscy: Wojciech, Franciszek, Kaswery i Wincenty, Rubczyński Maurycy, Rucey Jan i Konstanty, Rudniccy Bronisław i Klemens, Ryłscy: Antoni, Emil, Franciszek i Leon; Sabatowski Ignacy, Siemoński Anastazy, Sikorski Józef, Singer-Wysocki Karol, Skarżyński Fortunat i Mieczysław, Skrzyńscy: Erazm, Ignacy, Ludwik, Tadeusz, Wincenty i Władysław, Smarzewscy Marcin i Nikodem, Spawenti Anaklet, Starowiejski Stanisław, Strachocki Adam, Straszewcy Józef i Stanisław, Strzembosz Tomasz, Świeżawski Ludwik, Szliscy: Kazimierz i Kalasanty, Szepłycy: Andrzej, Jan, Józef i Marcin, Szumancewscy Józef, Szumlański Andrzej, Mikolaj i Onufry; Tchórznicki Bogusław, Treter Aleksander, Truskolasy Franciszek i Jan, Trzciniński Maksymilian, Trzeciecki Franciszek, Turkul Tadeusz, Tustanowski Michał; Urbanscy Marcin i Rudolf, Ustrzycki Walerjan, Uznański Aleks. i Tomasz; Wasilko Jordaki, Wierzbicki Julian, Wiktorowie: Jakób, Ludwik, Tomasz i Walenty, Winnicy Aleksander i Hipolit, Witwicki Karol, Włodek Ignacy, Wolański Franciszek, Woyczyński Jan, Wysłobocki Hieronim, Wyszyscy: Ignacy i Roman, Zagórski Karol, Zaklika Edward, Zakrzewski Ignacy, Zaleski Wacław, Zaremba Franciszek, Żarski Kazimierz, Zawadzki-Swiatopek Jan i Józef, Zdzisłowski Aleksander, Żebrowski Tadeusz, Żurkowski Józef. f) Miasto Lwów. Emil Gerard Festenburg, burmistrz, radca gubernjalny. Obok stanów były arcyurzęda krajowe, dotychczas, bezpłatne — no i bezchławy. W r. 1848 figurują w szematyzmie następujący dygnitarze. Najwyż-

szy ochmistrz krajowy hr. Alfred Potocki, eksleńcja, tajny radca i podkomorzy: naj. marszałek ks. Karol Jabłonowski, podkomorzy; n. podkomorzy hr. Feliks Mier, rzecz. radca tajny, podkomorzy komandor orderu Leopolda; naj. kuchmistrz Ludwik ks. Jabłonowski tajny radca, podkomorzy komandor orderu Leopolda; naj. lewoczy hr. Stanisław Skarbek, ekscel. rzecz. tajny radca, podkomorzy, komandor orderu św. Stefana; najw. koniuszy Karol hr. Lanckoroński podkomorzy; n. sokolnik Kajetan hr. Lewicki (podk.) n. cześnik Leon ks. Sapieha (bez tytułu podkomorzego i bez orderu); n. strażnik sreber koronnych Cyprian hr. Komorowski (podkomorzy). Ze stanu rycerskiego zas: Podczaszy Wincenty Skrzyński kawaler orderu Leopolda; wicemarszałek Tadeusz Chochlik Wasilewski; Komornik Onufry Szumlański; Miecznik Alojzy Borkowski; podskarbi Adam Antoni Strachocki, podkomorzy; drugi strażnik sreber koronnych Józef z Goraya Korczak Gorajski, kawaler orderu legii hon. i krajczy koronny Kazimierz hr. Badeni. Wspomnieć nam jeszcze należy o personalu urzędniczym wydziału stanowego. Był on bardzo skromny: składał się bowiem ze sekretarza (Jan Bojarski), archiwariusza (Jan Pawłowski), koncepty i tłumacza (Janusz Skrzyński). Protokół podawczy prowadził Mateusz Janowski, ekspedient kierował Józef Tarczyński, lekarzem krajowym był dr. Antoni Sławkowski. (Ciąg dalszy nastąpi).

nieśli pomoc materialną ks. Stojalowskiemu. Był on wtedy w najtrudniejszym położeniu; zdawało się, że pisma jego upadną i wtedy do dnia 5. stycznia 1897 roku, wystosował w Budapeszcie do p. Daszyńskiego list, brzmiący następująco: „Łaskawy panie i towarzyszu! Pisma moje *Wiesnie* i *Pszczółki*, oraz drukarnię w Czary oddaję niniejszem partii socjalno-demokratycznej z tym jednym warunkiem, aby pisało tak, jak pan wyraził w „Pogadance o religii“ i w kalendarzu na rok 1897 i tak jak *Prawo Ludu* redagowano w pierwszych trzech numerach. Od partii socjalno-demokratycznej dzieli mnie tylko *Ewangelja*, bo spójności ziemi i środków produkcji tadam, a na „Pogadankę o religii“ zgoda. Weźcie wszystko i użyjcie na dobro ludu. Czy będą członkiem partii, nie wiem; socjalnym demokratą jestem.“

Ten list uważa broszura jako decydujący o zdradzie ks. Stojalowskiego. Zapomina tylko o jednym zastrzeżeniu autora, że od partii socjalno-demokratycznej dzieli go *Ewangelja*! Przedział to ogromny, niewypelniony i żądający wypełnienia nie dający. Dziwna rzecz, że tego nie spostrzegłi wówczas socjalni-demokraci, bo byłiby zrozumieli, że narzędził swoim nigdy ks. Stojalowskiemu nie robią, a tem samem byłiby sobie oszczędzili wielu złudzeń. Nie można tu rzucać wyrazem „zdrada“, bo ks. Stojalowski tak samo jak wówczas i dzisiaj stoi na gruncie *Ewangelji*, na gruncie kościoła, a dąży oparty na tych niewzruszonych zasadach, do polepszenia ekonomicznej, politycznej i społecznej doli ludu i robotnika, przy reorganizacji prawa własności.

Z epoki wyborów do rady państwa w roku 1897 jest także kilka listów ks. Stojalowskiego, w których prosi on o pomoc partii socjalno-demokratycznej, mianowicie o delegowanie agitatorów, jest parę komentarzy dla p. Daszyńskiego, a i tu znajdujemy przecież ustępy, dowodzące, że ks. Stojalowski ślepo nie oddał się partii. Oto taki ustęp: „Potoczek jeden utrącony, a na drugiego sieci zakładamy, a jak do brzo pójdzie, to „potoczczyna“ będzie koniec. Ludowcy ugrzęźli w swoim własnym błocie i kale, ich jenerałowie padli, a teraz, ile wiem, zmykają szczyry z okrętu, więc nam przybędzie szermierzy. Myślę, że i wasza komenda w casem się emituje i nastosuje do przekonania i uczucia ludu — i będzie w Galicji zwycięską *chrześcijańska* socjalna demokracja.“

Nie zapominał też ks. Stojalowski o tem, że stojąc na gruncie *Ewangelji* i chrześcijańskim, pojednać się musi koniecznie z kościołami i sam pisał otwarcie, o czem socjalni-demokraci wiedzieli, jak następuje: „Nie przeczę, że dziś nadzwyczajna wobec mnie popelniana, odpłacam z czubkiem surowości krytyki i koniecznej obrony. Gdy przyjdzie do satysfakcji, nie będziemy przeczyć, jako księży się pojedynkować, zwłaszcza gdy ks. Puzyna ma pastorał, a ja tylko pióro. Chrześcijańskie jednak pojednanie nastąpi, ale nie będzie to ładna droga do Kanossy, bo do niej niema powodów.“

Pojednanie w istocie nastąpiło. Pismem z daty Rzym 5. kwietnia 1897 roku ks. Stojalowski stanął twardo na gruncie, którego się nigdy nie wyparł, jak widzimy z jego powyższych listów, zerwał sieci, jakimi go jak ramiona polpa socjalna-demokracja opłatać chciała. To, czego lud pragnął, zgoda z Rzymem, było zdrada dla partii socjalnej. Szadziła ona, że ks. Stojalowski zerwie z kościołem, z *ewangelją*, i odda się na jej usługi. Tożby był tryumf, mieć jako agitatora, jako narzędzie, księdza, który się *ewangelji* wyparł, który wiecie zdeptał, i ciągnącego lud za sobą, w tę samą przepaść, prztem człowieka, który ma wpływ na ten lud i którego suknia kapłańska mogła tak wiele zdziałać dla partii. Rachuby zawiodły i dlatego z gorącą straszną pisze broszura: „ten, którego broniono, okazał się w końcu kłechą tak popolitym, jak i wszyscy inni księża galicyjscy, zamierający w poszuszenstwie dla wrogiej ludowi hierarchji rzymskiej.“

Te słowa p. Daszyńskiego są najpiękniejszym świadectwem dla „zdrajcy“, ks. Stojalowskiego, wobec miljonowych mas ludu polskiego i katolickiego, nie stojącego w obozie socjalno-demokratycznym. Zamiast wzgardy, jaką broszura zamierzała wywołać dla osoby ks. Stojalowskiego, stwierdziła ona wyraźnie, że on i inne czynnik popelnili wiele błędów, ale że mimo najniebezpieczniejszych pokus zdrayca-kapłanem nie był on nigdy, że pokusie zdrady, w jaką tak podstępnie ciągnęła go partia socjalno-demokratyczna, oprzeć się potrafił. Nie jesteśmy bezwzględnyimi zwolennikami ks. Stojalowskiego, ale po przeczytaniu broszury stwierdziliśmy, że broszura ta odosłoniła skłonność do błędów, gorącą naturę, ale twardą i niezłomną, jak nasz chłop, w jednym punkcie: przywiązaniu i wierności do kościoła. Za to my ks. Stojalowskiego nie szanować nie możemy.

KORRESPONDENCJE.

Wiedeń 2. kwietnia.

(Pierwsza msza św. w kościele polskim.)

Wczoraj odprawiono w odnowionym kościele polskim w Wiedniu przy Rennweg 1. 5. pmsztwą mszę św. Odprawił ją superior OO. Zmartwychwstańców ks. Lutrzykowski. O godz. 9 rano zapelnila się piękna świątynia publiczności przeważnie polską — a mianowicie koło polskie prawie w komplecie z sędziwym prezesem p. Jaworskim na czele, minister dla Galicji Jędrzejowicz, komitet loterji fantowej na cele odnowienia tego kościoła urządził się mającej z hr. Lanckorońskim i postem Struszkiewiczem — dalej przedstawiciele stronnictw prawicy rady państwa hr. Palfy, br. Dipanli, poseł Povaże i wielu innych, wiele rodzin polskich, między innymi wdziedzieliśmy pomiędzy obecnymi ks. Clary-Adringen, z domu Radziwiłłównę, panie Kniaziołucka, Budzynowska itd.

Piękny kościół ten w stylu roccoco, z wielkim odnowionym gustem, bardzo przyjemnie i mile robi wrażenie, jasny, a spokojny i czysty, bardzo w przystępnym położeniu miejscu, w otłazrach obrazy pięknego pedzia, przedewszystkiem obraz główny „Ukrzyżowanego“ i mały a jednak przeliczny obraz Matki Boskiej Bolesnej włoskiego pedzia.

Wrażenie tego pierwszego nabożeństwa było bardzo podniosłe, a rzewne wzruszenie ogarnęło wszystkich licnie zgromadzonych (około 400 osób), kiedy po odpiewaniu hymnu „*Te deum laudamus*“ zaintonowali księża polscy w polskim języku pochwalenie Najśw. Sakramentu tak jak to u nas w kraju zawsze przy wystawieniu jest praktykowane.

Ciesz się kolonia polska w Wiedniu nową świątynią, ale troska o pokrycie kosztów odnowienia, jest ciężką. Jak już donosiliśmy w korespondencji o traktowaniu tej sprawy w kościele, kosztła wynosząca około 50.000 zł., a zamiar pokrycia ich za pomocą loterji fantowej jest właściwym i wątpić nie należy, że społeczeństwo polskie poprze wydatnie i ofiarnie to działanie. Jestto bowiem niewątpliwie rzeczą honoru narodowego, aby załatwić jak najszybciej ten rachunek u zacnego Niemca budowniczego p. Schmalzhofera, który własnymi funduszami odnowienie kościoła przeprowadził. Spodziewać się należy, że pod kierownictwem hr. Lanckorońskiego i posła Struszkiewicza, sprawa ta energicznie załatwioną zostanie i usilowania tych panów pomysłnym skutkiem zostaną uwieńczone.

Usilowania pań polskich przy współdziałaniu naszych znakomitych artystów i poczuciu narodowym społeczeństwa naszego, ułatwią zadanie, a poparcie prasy zdaje się nie ulegać wątpliwości.

Więć daj Boże szczęście!

KRONIKA.

Djarusz lwowski.

Wtorek 5. kwietnia.

Teatr hr. Skarbka: „Widma“, dramat Henryka Ibsena. Początek o godz. 7. wieczorem.

Przed pół wiekiem. Na zaproszenie Stadiona zebrał się członkowie stanów w jego mieszkaniu celem wyboru deputacji do stanów wiedeńskich. Przewiodło legalność tego zebrania protestowali Aleksander Fredru z 10 członkami. Po protestie wyszli ze sali. Wybrano Tytusa hr. Dzeduszyckiego, Maurycego Kraińskiego i Leona ks. Sapieha. Miasto Lwów delegowało Flor. Singera i dr. J. Czynkowski.

W Krakowie organizuje się komitet krakowski narodowy.

Wiadomości osobiste. Kazimierz hr. Ba deni wraz z swą małżonką przejechał wczoraj o szóstej rano przez Lwów, udając się wprost do Buska.

Kalendarz. Wtorek (5): Wincentego Ferar. Wschód słońca o godzinie 5 minut 39, zachód o godzinie 6. minut 29.

Pożegnanie namiestnika. Pożegnane audjencje u ks. Eustachego Sanguski rozpoczęły się wczoraj o godzinie 10^{1/2} przed południem w sali przy kościele pałacowym namiestnickim.

Księżę przyjmował w pelnym mundurze namiestnickim z orderem złotego ru na szyi.

Przedewszystkiem przybył marszałek hr. Stanisław Badeni z członkami wydziału krajowego. Marszałek podniósł wielkie zasługi ks. Sanguski, jakie polozyl dla kraju, jako naczelnik najwyższej magistratury autonomicznej, następnie zaś, jako namiestnik. Wyraził żal, że ks. Sangusko opuszcza obecnie to stanowisko oraz radość, z powodu wysokiego odznaczenia, jakie go spotkało.

Z kolei przybyli pożegnać księża wszyscy urzędnicy namiestnictwa z prezydentem p. Lidlem i szefem biura prezydjalnego p. radcą Mauthnerem na czele. Na przemówienie p. prezydenta Lidla, który podniósł świetle przewodnictwo księży przy rozstrzygnięciu najważniejszych spraw krajowych, jego przedmiotowość w ocenianiu każdej rzeczy i wyrozumienie dla pracy podwładnych — odpowiedział ks. Sangusko w bardzo łaskawych słowach, dziękując urzędnikom za gorliwe współpracownictwo oraz za życzliwość, której objawów niejednokrotnie doznawał.

Następnie żegnali księża: prezydent sądu wyższego krajowego Tchorznicki z wiceprezydentem Dylewskim i radcami, prezydenci: Bauch i Zminowski, starszy prokurator Woroniecki, prokurator Seredowski, senat uniwersytecki z rektorem Rehmanem, oraz polityczni z bar. Gostkowskim na czele, rada szkolna krajowa z wiceprezydentem Bobrzyńskim na czele, jenerałacja z hr. Schulenburgiem, dalej kapituła rzymsko-katol. z arcybiskupem ks. Morawskim, biskupem sufraganem ks. Weberem i kanonikami, kapituła grecko-katol. z ks. kanonikiem Bieleckim, oraz ormjańska z arcybiskupem ks. Isakowiczem.

W dalszym ciągu przybyli: wiceprezydent dyrekcji skarbu p. Korytowski na czele radców i sekretarzy, który przemówił do księży, dziękując za opiekę, jaką otaczał zawsze interesy dyrekcji skarbu.

Z kolei pojawiła się deputacja rady m. Lwowa, złożona z prezydenta dra Malachowskiego, wiceprezydentów pp. Szajera i Michalskiego, oraz kilkunastu radnych.

Nowy namiestnik Leon hr. Piniński przyjedzie do Lwowa dopiero w środę wieczorem błyskawicznym pociągami. Na dworcu kolejowym na wyraźne życzenie namiestnika nie będzie żadnego powitania urzędowego.

Zaprzeczenie. *Fremdenblatt* pisze: Doniesienie, że marszałek krajowy hr. Stanisław Badeni ma ustąpić z zajmowanego stanowiska jest mylne. Na podstawie informacji z najlepszego źródła możemy oświadczyć, że w pogłoskach tych i kombinacjach niema ani słowa prawdy i że w kołach rządowych największą do tego przykładają wagę, by hr. Stanisław Badeni pozostał na swem pełnym znaczenia stanowisku, którego on sam bynajmniej nie zamierza opuszczać.

Odznaczenie. Wobec licnie zbranego nauczycielstwa ludowego m. Lwowa wręczył onegdaj prezydent miasta dr. Malachowski p. Franciszkowi Szpetm ańskiemu, emer. dyrektorowi szkoły im. Mickiewicza, złoty krzyż za zasługi za ceterdziesiętkuletnią wytrwałą i skuteczną pracę apędną w zawodzie nauczycielskim. Oprócz p. Malachowskiego, przemawiał jeszcze p. Tokarski, inspektor szkół lud. miejskich, a imieniem kolegów p. Galecki, życząc p. Szpetmańskiemu najlepszego zdrowia na długie lata.

Bankiet na cześć hr. Pinińskiego. Jak już nam doniósł telegram w sobotę koło polskie dało bankiet na cześć nowo mianowanego namiestnika Galicji hr. Leona Pinińskiego. Na bankiet przybyli prawie wszyscy członkowie koła polskiego, oraz kilku

posłów ruskich z Galicji. Pierwszy toast wniósł prezes koła p. Jaworski, który pożegnał roztającego się z kołem i parlamentem hr. Pinińskiego i wyraził przekonanie, że Piniński, jako namiestnik działac będzie zgodnicie z kołem polskim i życzył mu powodzenia w przyszłej pracy.

Hr. Piniński serdecznie podziękował za serdeczne słowa pożegnania, wypowiedziane przez prezesa koła i zapewnił, iż usilnie starać się będzie o to, aby być namiestnikiem dobrym, to jest energicznym i sprawiedliwym, a ma nadzieję, że znajdzie dla swej pracy w kraju życzliwość, która mu ułatwi trudne zadanie. Zwróciwszy się w końcu do posłów ruskich, wyraził radość swą z tego powodu, że wzięli udział w bankiecie i prosil ich, aby byli przekonani, że co do politycznej kwestji obu narodowości będzie się opierał zawsze na zasadach słusności i sprawiedliwości.

P. Barwiński podniósł, iż nowy namiestnik, urodzony wśród ludu ruskiego, zna jego potrzeby i niedole, czego nieraz dał dowód, broniąc jako poseł sejmowy spraw ruskich, wita z zaufaniem p. Pinińskiego jako namiestnika życzeniem *Szczęść Boże!*

Ks. Pastor wniósł toast: Kochajmy się! P. Rapoport prosil hr. Pinińskiego, aby jako namiestnik otoczył większą opieką żydów i bronil ich przed antysemityzmem.

W końcu wniósł toast na cześć namiestnika p. Ochrymowicz.

Walne zgromadzenie stowarzyszenia bratniej pomocy rękodzielników i przemysłowców „Ogniw“ odbyło się w niedzielę po południu. Po odczytaniu sprawozdania i udzieleniu wydziałowi absolutorjum z czynności i rachunków, postanowiono zmienić nazwę towarzystwa na „Wspólność“, oraz uchwalono sprawić sztander dla stowarzyszenia. Następnie uskuteczniiono wybory do wydziału. Wybrano: dyrektora p. Alojzego Ostrowskiego, skarbnikiem Zygmunta Wojciechowskiego, sekretarzem Franciszka Orzechowskiego. Do wydziału weszli pp.: Szafranski, Dłużań, Flaczyński, Getrits, Gościński, Hołkiszewski, Jajko, Kostkiewicz, Korzeniowski, Kruczyński, Kupczyński, Lisowski, Litwiński, Nędzowski, Preidl, Partycykwicz, Sołik, Turkiewicz i Hodak. Komisję rewizyjną stanowią pp.: Emil Hoffmann, Tomasz Najsarek i Józef Starak.

Rocznicą Mickiewiczowską. Komisja pomnikowa centralnego komitetu lwowskiego dla sprawy obchodu setnej rocznicy urodzin Mickiewicza, odbyła onegdaj pod przewodnictwem prof. L. Cwiklińskiego dłuższe posiedzenie. Wobec tego, że centralny komitet przyjął już do zatwierdzającej wiadomości uchwałę komisji, iż pomnik A. Mickiewicza we Lwowie ma być artystycznie wykonaną jako prawdziwe dzieło sztuki kolumną, komisja zastanawiała się onegdaj nad sprawą konkursu. Po dłuższych obradach uchwalono zaprosić grono wybitnych polskich artystów-rzeźbiarzy i architektów do przedłożenia szkicowych modeli na taką kolumnę i utworzyć komisję jurorów, której skład później będzie podany do publicznej wiadomości. Nagród będzie prawdopodobnie dwie. Konkurs będzie wyznaczony w takim terminie, aby podczas uroczystości Mickiewiczowskiej we Lwowie (d. 21. i 22. maja), nadesłane na konkurs modele mogły być publicznie wystawione i szeroka nasza publiczność zarówno we Lwowa, jak i z prowincji — gdyż spodziewają się znacznego zjazdu — wyrobić sobie mogła sama najlepiej pojęcie o projektach. Na najbliższem posiedzeniu zajmie się komisja zorganizowaniem komitetu, który przeprowadzi akcję tyczącą się wzniesienia pomnika i zajmie się zebraniem składek.

Epopeja tatarska — odczyt Jana Grzegorzewskiego — miany w Tow. ludoznawczem w sobotę.

Ród obłrzyków choć potężnem zaklęciem słowa stworzył 77 turni tatarskich, został zamieniony w śpiących rycarzy, a część nawet w poczary potworne — za to, że się poważyl sięgnąć po dzierżawę dobrego króla Wyporka w Krakowie. Pozali oni w usługę złoto króla wędów, pelającego w złocistej koronie po wierchach tatarskich. Wyślano Wyporka, idąc za głosem świątyni dzwonów krakowskich, mogli posuwać się w góry, dopóki ich nie ujrzy król wędów i nie rozpozna ich białych sukman. Posuwali się tam w ciągu pięciu pokoleń za przewodem Marcina, chylikiem, splaszczyszy kapelusze i pedciawszy długie sukmany, które zawinęte na krótkie czuby i zostali posłami, składając z obciętych poł dżanów natchnionemu królowi leśnemu, który dźwiękiem złotej gęśli rzucał czar na bory, kazał plakać i płonać bukom odwiecznym. Droga ich była miodowa, wskazywana przez pszczoły. Zalozyli Miodzius i 7 osad szczeniwickich. Ale pod nieobnosność Ozoga dojrzał ich król wędów i zszyla na nich rok rocznie najzdry śpiących rycerzy, którzy szereżyli postrach w osadach góralskich, ściągając daniny w dobytku i najpiękniejszych dziewczętkach, przernaczonych dla króla wędów. Mścicielem krzywd zostaje dziecię perły — Perlowicz z piątego pokolenia, który za natchnieniem i wskazówką (nimfy) lilji białej zdobywszy morderczą maczugę osikowa, tępi nią poczary pod Czorsztynem, zabija za Bukowina potwora Wołoszyna (śląd Wołochów — potomków Daków Traskich) i wreszcie pokonywa za Mnichem samego króla wędów, który umykając przed nim okrwawia wierch Czerwony, ognem zamyka jaskinie rycerzy śpiących i tam zakopuje w królestwie podziemnem pod Zobopaniem.

Po przeszłych obrazach tej jedynej naszej epopei ludowej, prelegent, podawszy jej ulamkowe gdzieindziej w Polsce warjanty, przystąpił do jej komentowania i analizy, w ciągu której naszkicował obraz posuwania się 40 ludów traskich z północy na południe, skrefsil stanowisko centralnego łań w Karpatach i Balkanach narodu Besów — dziś z ujemnym atrybutem biesów, a niegdys piasnów wyroczni i kultu religijnego wszystkich Traków, będących pośrednikami między szczeniem lechickim a heleńskim, irańskim i indyjskim. Dionyzos i Orfeusz byli pochodzenia traskiego, ale istota mytu i kultu była u Lechtów dawniej. Prelegent dowodami historycznymi i lingwistycznymi wskazuje, iż walki Ahura-Marda z Aira-Manja (Ormonda z Arymanem), Uranusa i Kronosa z Tytanami a Jowisza z Gigantami, to walka Wyporka z królem wędów, walka odwiecznych żywiolów i idei dobra a zła, a Herkules — to Perlowicz. Nazw Wyporka może być starszym, dawniejszym, bo jest nietylko Perunem, Zeusem, Ormurdem, ale też i Dionyzos arabsko-heleńskim analogicznie wyprutym z łona królowej

Meleli. Główny odczyt poprzedzony został paralem bajek sabalowych, a nubijskich smac dla wakanaia różnicy między obrazami a ideami obiegowymi, a temi, które są przedmiotem kultu. Obrazy kultu tego u nas, obrzędów, kaplanów i kapłanek skrefli prelegent w dalszym ciągu odczytu.

Strejk krawców we Lwowie. Onegdaj na zgromadzeniu czeladników krawieckich, odbytem w „Gwiazdzie“ podano do wiadomości, że 15 majstrów, a mianowicie pp.: Bawrowicz, Hnatkiewicz, Kropiowski, Lerski, Link, Frydman, Maisenhälter, Mozer, Niemczynowski, Pilawski, Platowski, Procelli, Roszko, Sługocki i Struszkiewicz, przyjęli przedłożony im cennik robotników. Tam też krawcy roboty nie porzucą, a na rzecz swych kolegów, którym nie przyznano lepszego wynagrodzenia, a którzy za tem wczoraj rozpoczęli strejk, będą składali pewną kwotę pieniężną.

W pasażu Hausmana zebrało się wczoraj o godz. 10. rano około 100 czeladników, którzy zaprezentali robot.

Przewodniczącym obrano tow. Gramatykę, dalej zaś wybrano komisję kontrolującą, która ma się zająć przeglądem pracowni, względnie zawiązać z pryncypalami rokowania ugodowe. Oprócz wymienionych już majstrów, którzy już przyjęli cennik, kilku dalszych jeszcze oświadczyło gotowość przyjęcia cennika, jedni z zastrzeżeniami, inni bez zastrzeżeń.

Dziś o godz. 10. rano odbędzie się zebranie robotników w sali „Domu robotniczego.“

Samobójstwa. Na cmentarzu lyczakowskim odebrał sobie życie wystrzałem z rewolweru Józef Struszkiewicz, kierownik warsztatu kamieniarskiego p. Smigielskiej. W pozostawionym liście jako powód samobójstwa podaje S. zmartwienie skutkiem „najrozmaitszych nieporozumień.“ Kula skierowana w lewą skroń spowodowała śmierć bezwulciową.

W koszarach 15 pp. odebrał sobie życie Tomasz Oberc, szeregowiec. Przyczyna samobójstwa nieznana.

W piątek d. 1. bm. w Stanisławowie odebrała sobie życie przez powieszenie Marja Roszkiewiczowa, żona emerytowanego star. geometry, 50 lat licząca. Przyczyną samobójstwa był żal za zmarłą córką.

Stanisław Bourdon, fryzjer zamieszkały przy ulicy Kolejowej w Przemyślu, odebrał sobie życie przez podrażnienie gardła brzytwą w sobotę dnia 2 b. m. po południu. Skutkiem silnego wpływu krwi, śmierć nastąpiła zaraz. Przyczyną samobójstwa było rozdrażnienie nerwowe od dłuższego czasu.

Kurs dla analfabetów otworzono dnia 20 z. m. przy szkole 6-klasowej męskiej w Drohebczycu.

Gdzie jest policja? Od dłuższego już czasu na wszystkich głównych ulicach naszego miasta spotyka się kilkunastu natrętnych żebraków, którzy w bezczelny sposób napadają przechodniów, domagając się jałmużny. Mężczyźni mogą sobie jeszcze dać radę z tymi natrętami, nie gorzej na tem wychodzą panie, które formalnie muszą się opłacać. Jeżeli istnieje we Lwowie przytulisko Brata Alberta, które każdego żebraka przyjmuje z całą gotowością, jeżeli zebranie na miejscach publicznych jest ustawą wzbronioną, to dziw się należy, iż nasza policja na te nieporządki patrzy przez palce i udaje, jakby o tem nie wiedziała. Ażby te nieporządki usunąć, wystarczy wydelegować jednego agenta policyjnego. Możemy zapewnić dyrekcyję policji lwowskiej, iż niema w Europie jednego większego miasta, w którym żebracy mogliby w ten sposób gospodarować na głównych ulicach.

Z uniwersytetu. Pp. Mieczysław Soltysik, rodem z Jaworowa w Galicji, i Hipolit Trebecki z Krakowa, otrzymali na Jagiellońskim uniwersytecie stopień doktora wstzech nauk lekarskich, a zaś pp. Marjan Robert Heilmroth de Hessfeld, rodem ze Lwowa i Piotr Geschwind, rodem z Latoszyna w Galicji, stopień doktora praw.

Dar dla Muzeum narodowego. Zmarła w roku zaszłym w Bernie Marja z Rzewuskich hrabina Müllinen, z pierwszego małżeństwa hr. Hutten Czapska, jeszcze za życia objawiła swe życzenie, aby pamiątki po jej ojcu: złota osmiokątna tabakierka z miniaturką cesarza Napoleona I, ubrana 57 kamieniami półszlachetnymi, oraz pierwszeńszy złoty z herbem Rzewuskich, złożony na krwawniku, złożono po jej śmierci do Muzeum narodowego.

Obchód jubileuszu papieskiego w Stanisławowie odbędzie się w niedzielę 24 b. m.

Docentura. Minister oświaty hr. Bylandt zatwierdził uchwałę wydziału lekarskiego uniwersytetu we Lwowie, powołując dra Romana Baracza na stanowisko docenta chirurgii na tym uniwersytecie.

Z kasyna miejskiego. W dniach 1. i 2. kwietnia odbywały się w salach kasyna miejskiego przedstawienia amatorskie. Grano oba razy „Ślub panieńskie“ Fredry. Przedstawienie wypadło nadsposobnie dobrze. Publiczność nie wydzierała, żęły siły amatorskie mogły sprostać tak ciężkiemu i trudnemu zadaniu, a jednak amatorzy, pomijając już dokladne wyuczenie się ról, grali tak dobrze i z takim zrozumieniem, że bez przesady można powiedzieć, iż takiej gry niejedna scena by się nie powstydziła. W drugi dzień przedstawienia bilety były tak rozprzedane, że musiano dostawiać fotele. Musimy z całym uznaniem przyznać, że p. Buynowski, gospodarz kasyna, sprawił tem przedstawieniem licnie zgromadzonej publiczności prawdziwą niespodziankę.

Jak było tatwem do przewidzenia, rębace lwowscy, którym zamknięto przed nosem drzwi ek. namiestnictwa, poszli do domu robotniczego i tam zostali przyjęci z otwartymi ramionami. P. wiceprezydent Lidl może sobie pogratulować. Socjaliści, będący artystami w kupowaniu sobie sympatji proletariatu, urządzili odtrąconym przez rząd, a krzywdzonym przez złodziei: rębaczom deputację do Wiednia, a onegdaj zaaranżowali im na placu Strzeleckim zgromadzenie pod golem niebem. Naród potrzebuje się wygadać, kiedy mu jest źle — to jest prawo psychologiczne, o którym wiedzą doskonale w domu robotniczym. Uczestników zebrało się przeszło tysiąc: rębace, zarobnicy dzienni i slugi. Nad głowami ludu widniały tablice z napisami: „Niech żyje socjalna demokracja!“, „Żądamy pracy i chleba!“, „Cheemy żyć jak ludzie!“, „Pragniemy usunięcia konkurencyj żywności!“. Zgromadzenie zagail inż. Mokłowski, wykazując smutny los rębacy, którym rząd robi konkurencyję za pomocą Brygidek. Mówią, że nędra robotników ma swoje źródło w piasnawie. Sąd ten jest obłudny, gdyż podstawią skutek za przyczynę. Gdy robotnik dostanie higieniczne mieszkanie i będzie mógł jeść dobrze, nie pójdzie do szynku szukać w kieliszku chwilowego ukoczenia głodu. Po mowie Mokłowskiego, przyjętej bravami,

zabierali głos w sprawie rębacy: Przyjemski, Michał Dziukaj, Lasocki, Skowroński, Gwoździński — czterej pierwsi zarobnicy dzienni, ostatni zaś stróż. Mowy wszystkich były przepojone gorąca i nienawiścią. Oryginałnym epizodem zgromadzenia było przemówienie służącej Orszyńskiej, która z wielką swadą oratorską i w grubo przosadzonych rozmiarach odmalowała los swoich koleżanek, przypisyując znaczną część winy — Jezuitom. Przy tej sposobności uniesiona krasomowczym zapalem towarzysząca uważała za pożyteczne udzielić zgromadzonym kilku rad w kwestji spowiadania się, lecz na dalsze rozwinięcie przedmiotu nie pozwolił funkcjonariusz policji. Po skończeniu obrad uczestnicy w zupełnym porządku ożwórkami przemaszzerowali przez kilka ulic śródmieścia i powrócili do domu robotniczego.

Subwencja dla teatru. W *Ruchu katolickim* czytamy: Z powodu przedstawienia w teatrze lwowskim „*Męza pod kluczem*“, tej niemożliwej i głupiej farsy, zastanawiało się grono radnych katolickich, jakie stanowisko zająć w sprawie udzielenia subwencji miejskiej dyrekcji teatru, której postępowanie wygląda na drwiny z reprezentacji miejskiej, gdy w chwili przyjęcia tej sprawy na porządek dzienny rady, daje farsę godną stanąć obok „*Ładnego zastępcy*“, tylko bardziej bezmyślną. Postanowiono głosować przeciw subwencji, aby nadal z repertuaru usunieto niemoralne przedstawienia.

Koncert „Lutni“, o którym wkrótce damy obszerniejszą recenzję, odbył się onegdaj w wielkim powodzeniem pod dyrekcją p. Stanisława Cetwinińskiego. Licznie zgromadzona publiczność oklaskiwała żywo i piękne kompozycje i wyborne, jak zawsze wykonanie. Do głównych punktów programu należał Psalm Nowskiowski i fragment z oratorium Mendelsahna „*Chrystus*“. Soliści pp. Czerny, Sack i dr. Szulislawski spełnili swe zadanie doskonale.

Odznaczenie Polaka. Dr. Władysław Harajewicz, lekarz w Krakowie, otrzymał krzyż kawalerski szwedzkiego orderu Wazy.

„Requiem“ Brahmea. Próba ze wspaniałej tej kompozycji odbyła się wczoraj w towarzystwie muzykiem przy licznyim udziale słuchaczy. Wrażenie jakie robi „*Requiem*“, jest nadzwyczaj podniosłe, wywołują je zarówno chóry, jak i orkiestra, traktowana znakomicie przez kompozytora. „*Requiem*“ słusznie liczy się do arcydzieł nowszej literatury chóralnej. Wykonanie nastąpi we środę dnia 6. b. m. w sali „*Sokola*“.

Uwieblenie kulis teatralnych, charakteryzujące z reguły umysły niewybredne i płytkie, dostępne przedewszystkiem dla powierzchownych wrażeń, ma we Lwowie przedstawiciele w kołach złotej młodzieży finansowej i arystokratycznej, która swoją miłość dla sztuki manifestuje najczęściej i najhańsliwiej w gabinetach restauracyjnych przy brzęku kieliszków i szumie szampańskiego wina. Niekiedy jednak ci panowie przenoszą uwieblenie swoje dla wybranej artystki na szerszą widownię, mianowicie do amfiteatru i wtedy w spokojnem zwykłe i dość rezerwowanem audytorjum skarbkowskiego teatru wre i kipi, jak w obłryzmym tyglu, od tupańia nogami powstają tumany kurzu, powietrze drga od ogłaszających braw, a na scenę sypie się deszcz fiolków, róż, bukiecików i wieńców. Wystarczy jednak być tylko przeciętnie dobrym psychologiem, ażeby zorientować się, że owacja nie jest żywiolowym wybuchem aachwytu publiczności, lecz zrobionym, aranżowanym i ułożonym z góry entuzjazmem. Przedmiotem takiej owacji była na onegdajszem przedstawieniu „*Tannhäusera*“ pani Arkłowa. Rozgorączkowane i kręcące się po kurytarzach znane figury z tutejszego świata finansów aż nazbyt wyraźnie i niezgrabnie markowały, gdzie znajdowało się źródło innych nieskonczonych, wrzaskliwych okrzyków i niezmodowanych braw, którei po drugim akcie raczono panią Arkłową tak uproszczyć, że nieinteresowany w tej demonstracji słuchacz czuł się jako poprostu zmeżony i musiał odebrać wrażeń, że to nie publiczność wynagradza artystkę, lecz żydzi entuzjazmują się żydówką. Wrażenie zmieniło się w pewność, gdy po skończonym spektaklu gromada żydowskich bankierowców i gimnazjalistów odpręga konie od fiakra, którym pani Arkłowa miała powrócić z garderoby teatralnej do domu i wprząsży się do dyszła w miejsce czworonogów, pociągnęła powóz wśród okrzyków „*Vivat!*“ ku hotelowi Imperial. Ten idyotyczny obraz kultu wyznaniowego robił poprostu wstępnę wrażeń. Zdawało się, że istotnie nie ludzie cywilizowani, tylko osły ciągną dorozkę. Każdy inteligentny artysta, dostawszy się przypadkiem w w'r podobnej peniżającej gonności ludzką owacji, musiałby doznać uczucia niesmaku i pogardy dla swoich bliźnich. Z tego powodu wyrażamy pani Arkłowej serdeczną kondolenęję.

Sądy przemysłowe. Na zgromadzeniu onegdajszem w domu robotniczym wygłosił socjalista Nacher długi referat o „*sądach przemysłowych*“. Sądy te są dla stronnictwa socjalistycznego bardzo ważne, gdyż normują stosunek między robotnikiem a pracodawcą, są zatem wynikiem dążeń i walki, jaką partja podjęła, a co więcej są oparte na jej programie. Dotychczas w cywilnej procedurze zaledwie piętnaście paragrafów określało wyżej wspomniany stosunek, ale określał go tak niedokładnie i powierzchownie, że latwo można je było obejść. Robotnicy są częścią społeczeństwa, więc muszą domagać się sprawiedliwości, a ta, aby była dobra, powinna być szybka, jasna i bezstronna. Dotychczas zajmowały się po największej części sprawami przemysłowemi władze polityczne, więc starost a, magistraty, a dalej sądy rozjemcze i polubowne. To było jednak źle. W starostwie urzędnicy zajęci innemi rzecznami nie mają dużo czasu, prócz tego tam nie wolno mieć obrodcy i nie przesłuchują świadków pod przysięgą. W magistracie urzędnik jest zawiśly od rady miejskiej, a w radzie zasiadają pracodawcy. Najwyższą karą dla pracodawcy jest pieniężna — najniższą dla robotnika arest. Sądy polubowne są także chwiejne i ulegają różnym wpływom. W sądach zwykłych, jeżeli przeprowadzają sprawę przemysłową, rzeczoznawcą jest pracodawca. Dla bogaczy istnieją sądy handlowe, kolejowe, górnicze, a dla robotnika nie było ich dotychczas. W rezultacie uchwalono szesć rezolucji. 1. Aby sądy przemysłowe powstały tam, gdzie jest dostateczna liczba pracujących. 2. Aby założyć we Lwowie poszczególne takie sądy, w którychby asesorowie byli zawsze w danej sprawie fachowymi. 3. Aby gmina odniosła się w tej sprawie do wydziału, a ten do ministerstwa. 4. Domagać się dokładniejszego określenia paragrafu, według którego przy rekursach ma zasiadać dwóch asesorów, a nie jest powiedziane, czy z nich

Pudr książęcy

jeden przynajmniej ma być robotnikiem. 5. Aby przygotowania do zaprowadzenia sądów zaczęto już robić i ukończono je przedk. 6. Aby listy wyborcze były układane na podstawie spisu w kasach chorych.

„Pan Goldruker w kawiarni“. Sala kasyna miejskiego przepelniona po brzegi publicznością, którą zwał magiczny dźwięk nazwiska Gustawa Fiszera, jako „firmy“ onegdajszego wieczoru. Gdy jest Fiszera, tam z niepowstrzymaną siłą wybuch śmiech, kipi wośłość, grzmią brawa — szczerze, serdecznie, zaśluzone. Gustaw Fiszera ma zawsze entuzjastycznie nastojonych słuchaczy i nigdy nie kupuje okłasków. Tak samo było i onegdaj. Kurtyna idzie w górę. Na scenie, przedstawiającej kawiarnię, siedzi przy stoliku typowy żyd kawiarniany z drugorzędnej lokalu. Zadał czarnej kawy i — *Neu freie Presse*. Ze spadał tego szlachetnego pisma czerpie natchnienie do przepysznego monologu na temat Panamy, której bohaterowie irytują go dlatego tylko, że dali się zamknąć do kryminalu. Na stopniach mała kontrowersja z platynicyzmem z powodu niezapłaconego domina i *Gebäck mit Käse* poczem nowy typ fischerowski wśród grzmiących okłasków publiczności schodzi ze sceny. Z takimi samymi okłaskami spotkał się drugi nowy monolog Fiszera: „Ambroży Kombinacki — autor loterii“. Obie postacie są uchwycone z tą nadzwyczajną siłą obserwacyjną, którą nasz znakomity artysta posiada w tak wysokim stopniu, obie są świetnie retuszowanymi fotografiami z życia, obie tężną bądź swawolnym humorem, bądź leciutką, ledwie dostrzegalną satyrą. Fiszera umie z dziwną pogodą i sympatyczną stroną oświetlać brudną, przeczynną, mętną fałsz życia, którą codziennie widzimy przepływającą dookoła siebie, nie dostrzegając w jej nurtach artystycznego pierwiastku. Dopiero przez okulary fischerowskiego optymizmu zaczyna dostrzekać się w niej czegóżś, przyczem warto jednak zatrzymać się bodaj na chwilę i wtedy fretycznymi okłaskami dziękujemy artyście za doznany rozkosz. Publiczność lwowska zechce niezawodnie dużo razy jeszcze usłyszeć nowe monologi Fiszera i dlatego czekamy dalszych wieczorów. Onegdaj, podobnie, jak poprzednie, był uroczonym wspólnym śpiewem p. J. Szymańskiego. Prócz „Goldruker“ i „Kombinackiego“ owoicznie byli wiani starymi znajomymi: „Maż, który się spóźnia“ i „Rajmower“. Obaj posiadają zawsze tę samą siłę komizną.

Rabuję kolejoje w klatce. Z Krasnego donoszą: Powtarzające się od dłuższego czasu okradania pasażerów jadących koleją, zwróciły uwagę władzy zloczowskiej, której powiodło się ująć słynnego rzemieślnika i operatora cudzych kieszeni, a amatora złotych i srebrnych zegarków, lańcuszków, bransolet, cygaron, papierosów, torbaczek i pieniędzy w gotówce, niejakiego Szmula Orgiela, zamieszkałego od dłuższego czasu obok stacji w Krasnem. Opryszek ten nieczem się nie zajmował. Wyjeżdżał tylko koleją zaraz po szabasie, a wracał znnowu na szabas do domu. Wydelegowany komisarz starostwa w Zloczowie przeprowadził rewizję u Szmula Orgiela znalazł tam 13 złotych i srebrnych zegarków, kilka lańcuszków, około 10 pierścieni złotych, rozmaite torebki damskie i wiele innych rzeczy. Wobec takiej masy znalezionych dóbrczych sąd w Zloczowie wydelegował prokuratora i sędziego dla przeprowadzenia na miejscu wstępnego śledztwa i spisania protokołu, a ponieważ sam Orgiel nie był obecny, gdyż podczas rewizji był na polowaniu za świeżą zdobyczą, a prokurator przyszedł do przekonania, że żona jego Fajge Orgiel trudniła się też tajną lichwą, przyczem i w kradzieże wtajemniczona była, zarządził jej aresztowanie. Gdy zaś w dwa dni potem w nocy przyjechał sam bandyta, otoczyli go swoja ojcowiska opieką tutejsi żandarmi i wprost tym samym pociągami, którym powrócił, odwieziono go do Zloczowa, gdzie i jego krawko zaprowadzone skarby się znajdują w depozycie. Powtórna rewizja w domu Orgiela przeprowadzona przez żandarm Piaseckiego, dostarczyła do materiału śledczego dwie książeczki oszczędności s „krawkiej pracy“ Szmula opiewające na 4000 zł., dalej 12 weksli różnych biedaków i dwie cygaronki wartości około 18 zł. Orgiel prócz słodziejstwa i lichwiarstwa był też namiętnym graczem i należał do spółki z grasującą tu szajką korsarzy kolejowych i jak się zdaje zarazem złodziei kieszonkowych, operujących głównie na szlaku Tarnopol-Lwów-Brody. Orgiel był już za kradzieże karany więzieniem.

Dzielnicy Człowiek. W Buczaczu niejaki Wojciech Osolowski, rzuciwszy się do rzeki, z narazieniem własnego życia uratował bliźniego utonięcia Aleksandra Słobedziana, włościanina z Rukomysza.

Z oddziału kolarzy „Sokola“ lwowskiego. II. odczyt „O najnowszymi ulepszeniach“ odbędzie się dziś w niedzielę dnia 4. kwietnia o godzinie 8. wieczorem w górnej sali „Sokola“, (referent druh Hemerling). Nauka jazdy na kole odbywa się regularnie we wtorki, czwartki i soboty od godziny 8. — 9. wieczorem.

Chłopożyk 9-letni Józef Rokoz, uczeń szkoły im. Konarkiego, wyszedł z domu we czwartek i dotychczas do domu nie wrócił. Matka prosi o odprawienie go do domu przy ulicy Polnej pod l. 47.

P. Emanuel Jarmowicz, architekt i rząd. upow. budowniczy, objął zastępstwo krajowych fabryk dachówek patentowanych i rur drenowych w Niepolomicach i Kolomyi firmy Homolacz, Żeleński, Wimmer i Ska.

Klub polski w Pradze urządza dla członków, ich rodzin i wprowadzonych gości uroczyste święcone, które się w niedzielę wielkanocną d. 10. kwietnia w lokalu klubowym w sali św. Wacławska załóżna, o godz. 10. przed południem odbędzie. Po święconem wspólny obiad o godz. 1. w południe.

Poliglotyzm panujący w naszej narodowej operze polskiej, gdzie przeważna część solistów posługuje się wszystkimi możliwymi językami, tylko nie polskim, smaga w ostry satyrze *Smigus* w ostatnim numerze z dnia 1. kwietnia b. r. P. t. : „Z podłuchanych oper“ czytamy:

Chór: Kachmen; ci nas cieka ci ścięci ci chaj? Odpowiadaj! Aj wuj! aj wuj! *Meesosopro:* Na! ti neme pa! wuj! wuj! *Baryton:* Niegodna! stoj! *Sopran dramatyczny:* Signore perduto! per ché! *Tenor:* To sem neprawda! ne! *Bas:* Carmen! wyluchac chęci! *Sopran de Hadikfalva:* Et, kety, harum, nej! *Sopran dramatyczny:* Ani ja swo niekiem, ni jaskówka chipka!... *Bas (do tenora):* Idź sądzi! bo będzie źle! *Tenor:* Zawrzej hubu, ty krakami kluku! *Meesosopro:* O! dit ankor! mon cher! *Baryton:* Uchwycę w ręce ster! *Sopran dramatyczny:* Pieta! pieta! ju dnuo! i surea kolana! *Sopran de Hadikfalva:* Legem legem — malatana! *Tenor:* Ja ty budu dat prst na krk!... *Chór:* Podły zbroj! podły zbroj! *Meesosopro:* Moweton! wuj! wuj! itd. do skutku!

Odezwa. Pomiedzy instytucjami filantropijnymi Krakowa, zajmuje szpital Bonifratrów na Kazimierzu bezprzecznie jedno z pierwszych miejsc. Jak historia konwentu Bonifratrów wykazuje, szczerze wyłączenie Zygmunta III. z ciężkiej choroby przez o. Gabrijela hr. Ferrare, pierwszego przeora konwentu wiedeńskiego, dalo pochop obywatelstwu krakowskiemu do założenia w 1609 roku w Krakowie szpitala, którego zarząd powierzony został o. Bonifratrom. Wkrótce w uznaniu zasług tego zakonu, założono liczne klasztory Bonifratrów w całej Polsce i wyposażono je hojnie. Z biegiem czasu, posród nieszczęście naszej Ojczyzny, zakon ten pozbawiony został funduszków, a w Krakowie samym musieli Bonifratrzy opuścić swoją siedzibę przy ulicy św. Jana i szukać schronienia w klasztorze potrynarskim na Kazimierzu, w którym dotąd się mieszcza.

Urządzący szpital w dawnym refektarzu trynitarskim na 12 łóżek, niósł zakon Bonifratrów pomoc ubogim chorym z całego kraju, ze znajomością fachową i prawdziwą ewangeliczną troskliwością, czerpiąc dochody tylko z miłosierdzia. Skuteczna ich praca podczas epidemii, które nawiedziły Kraków w latach 1892, 1893 i 1894 wywołała żywszą ofiarność publiczną, dzięki której powiększył szpital na 60 łóżek. Aby mieć pojęcie o uciążliwej pracy o. Bonifratrów, dość nadmienić, że w ciągu r. 1897 pielęgowali 1019 chorych w 15.610 dniach leczenia i udzielili bezpłatnej pomocy i rady lekarskiej przeszło 13.000 osobom w ambulatorjum.

Wobec tych cyfrowych dowodów byłoby zbyt ciężkiem przekonywać, że pożyteczna w wysokim stopniu działalność o. Bonifratrów, wymaga jak najsilniejszego poparcia i zaszków ze strony naszego społeczeństwa.

Ponieważ wobec wzmagającej się nędzy, ilość zgłaszających się do szpitala rokrocznie się zwiększa, przeto zachodzi konieczna potrzeba powiększenia szpitala Bonifratrów przez wystawienie w ich ogrodzie nowego budynku, w którymby w danym razie 100 łóżek pomieścić się mogło.

Pelen zaufania zwraca się „Komitet budowy i konwent Bonifratrów“ do serc miłosierdnych, a przedewszystkiem do duchowieństwa i ludzi samotniejszych o pomoc w tem przedsięwzięciu, prosząc o datki, na jakie kogo stać. Składając choćby najskromniejszą ofiarę na cel tak szlachetny, spełnimy chrześcijański obowiązek względem bliźniego, a zarazem uczymy jubileusz monarchy, przypadający w bieżącym roku, na którą to pamiątkę ów szpital się stawia.

Składki laskawe uprasza się przesyłać do konsystorzki biskupiej w Galicji, do dyrekcji kasy oszczędności miasta Krakowa, do sklepu Władysława Fischera, Kraków, Rynek A-B, lub do konwentu Bonifratrów w Krakowie, ul. Krakowska 48. Protektorowie: arcybiskupi: Morawski i Isakowicz, biskupi: Puzyna, Solecki i Łobos, dalej Kazimierz hr. Ba. deni.

Składki na cele użyteczności publicznej (tab ar. dedow.)
Na biednego nauczyciela złożyli w dalszym ciągu pp. E. Sp. 3 korony, Wolkowicz z Makowa 50 ct., R. Jarema z Jasła 1 zł.

Na rzecz gimnazjum polskiego w Cieszynie złożyli grono dobrze myślących 10 zł., zebrane przy śniadaniu p. Kaliksia Morawskiego, nadkomisarza skarbowego w Żolkwi.

Zmarli:
Józef Jordan Rozwadowski, były oficer wojsk polskich z r. 1831, urodzony w r. 1810 we Lwowie.
Marja z Korwinów-Szymanowicz Małczewska, wdowa po s. p. Julianie, a matka Janka Małczewskiego, artysty-malarza, zmarła dnia 31. marca we wsi Wielgie w Królestwie Polskiem, przeżywszy lat 74.

Notatki literackie i artystyczne.

Repertuar teatralny. W teatrze hr. Skarbka: Dzisie wtorek po raz pierwszy „Widma“, dramat w 3 aktach Henryka Ibsena; jutro w środę „Robert djabel“, opera w 5 aktach Mayerbeera; we czwartek, piątek i sobotę teatr zamknięty.

„Biblioteka niemiecka dla młodzieży polskiej“. Pod takim tytułem zaczęło wychodzić od niedawna w Krakowie bardzo cenne wydawnictwo, którem zajęli się profesorowie Karol Bobrzyński i Paweł Postel. W naszych szkołach średnich znajdują dziś, aby uczniowie oprócz tego, co się z języka niemieckiego w szkole uczą, jeszcze coś w domu prywatnie czytali, tj. zajmowali się t. zw. „domową lekturą“. Wobec tego musieli naturalnie brać nasi uczniowie pierwsze lepsze wydawnictwa niemieckie, które tak swą treścią, a głównie tendencją niemiecką, przeważnie pruską, były nadzwyczaj szkodliwymi dla naszego młodego pokolenia. Niestety, te pruskie, powtarzamy to z naciskiem, wydawnictwa są między młodzieżą naszą aż nadto rozpowszechnione.

Z całym też uznaniem podnieść należy, iż do wyrugowania tych niemieckich, a tak szkodliwych wydawnictw, zabrał się dwaj profesorowie Polacy, którzy chcą z „domowej lektury niemieckiej“ wyrugować opowiadania „prusko-niemieckie“, a zastąpić je opowiadaniem czysto-polskimi w języku niemieckim, m. b. bardzo poprawnym, jak to mieliśmy sposobność skonstatować w zeszycie pierwszym *Biblioteki niemieckiej dla młodzieży polskiej*. Nie wątpimy bynajmniej, iż wydawnictwo to wśród naszej młodzieży się przyjmie, tem więcej, że cena jest bardzo przystępna, a chyba i krajowe polskie władze szkolne nie raczą mu odmówić swego poparcia.

Gospodarstwo przemysł i handel.

Biłans Banku krajowego za rok 1897 ogłoszony wykazuje następujące wyniki. Stan czynny: Kasa 324.287 zł. 58 1/2 ct. Efekta funduszu rezerwowego 500.000 zł. Efekta funduszu emerytalnego 68.501 zł. 41 ct. Efekta własne, eskonkowane w komisie 449.364 zł. 12 ct. Pożyczki towarne i w komisie 229.341 zł. 25 ct. Wzrost 4% i 4 1/2% w latach zasztych 39.959.792 zł. 1/2 ct. Pożyczki w obligacjach komunalnych I, II i III. emisji 3.967.865 zł. 1 1/2 ct. Pożyczki w 4% obligacjach kolejowych 2.064.323 zł. 3 1/2 ct. Weksle i warianty 6.643.614 zł. 77 ct. Zaliczki na zastaw efektów 81.200 zł. Rachunek bieżący pokryty efektami 1.121.095 zł. 84 ct. Udziały w towarzystwach handlowych, przemysłowych i innych 233.941 zł. 25 ct. Ruchoomości 10.132 zł. 20 ct. Różne rachunki 589.623 zł. 99 1/2 ct. Razem 62.750.035 zł. 35 ct. Stan bierny: Kapitał zakładowy łącznie z przypadającymi zyskami za 1897 rok 1.561.040 zł. 82 ct. Rezerwy 1.156.846 zł. 26 1/2 ct. Fundusz emerytalny 71.001 zł. 41 ct. Emisje banku 45.930.950 zł. Wylosowane efekta własnych emisji 686.400 zł. Kupony w obiegu 938.588 zł. 57 ct. Obce kapitały 12.257.928 zł. 89 ct. Lokacje zastępstwa 212.671 zł. 7 ct. Różne rachunki 43.306 zł. 83 1/2 ct. Procenta przynośne

291.022 zł. 49 ct. Czysty zysk 165.798 zł. 59 1/2 ct. rozdzielony w myśl § 101 st. 40% na kapitał zakładowy 66.319 zł. 44 ct., 30% na fundusz rezerwy 49.739 zł. 57 1/2 ct., 20% na rezerwę oddziału hipotecznego 33.159 zł. 72 ct., 10% na rezerwę oddziału komunalnego 16.579 zł. 86 ct. Depozyta 13.026.925 zł. 41 ct. Razem 62.750.035 zł. 35 ct.

OSTATNIE WIADOMOŚCI.

W wyborze uzupełniającym do sejmu pruskiego w okręgu Starogardzko-Kościerzynskim, kandydat polski ks. dr. Wolszlegier otrzymał tylko 234 głosy, podczas kiedy przeciwnik jego Niemiec zdobył 239 głosów. Jak wiadomo, wybór Wolszlegiera, dokonany poprzednio większością jednego głosu, unieważniony został, a obecnie w ponownym wyborze zwyciężył, niestety, Niemiec Arrndt.

Rada państwa.

Berneński organ młodoczeki *Lidove Noviny* donosi z Wiednia, że obecna sytuacja polityczna znacznie się pogorszyła. Hr. Thun postępuje po błędnych drogach i jeżeli nie wkrótce na inne, to może być pewny, że Młodoczeki w jego ślady nie wstąpią.

Groźba wojny.

(Depesze telegraficzne i telefoniczne).

Madryt 4. kwietnia. Wybuch wojny jest tu uważany jako pewny. W całej Hiszpanji wre ruch patriotyczny. Wszyscy przywykli stronnicy, nawet Karliści, zjawili się u Sagasty, aby wyrazić mu gotowość obrony nietykalności narodowej.

W celu pomnożenia floty zostanie w dniu wybuchu wojny zarządzonea subskrypcja.

Wczorajszy dziennik urzędowy ogłasza dekret, tyczący się wydatku 225 milionów posetas asygnat skarbowych.

Madryt 4. kwietnia. Dzienniki wyrażają oburzenie z powodu pisma biskupa Barcelony, w którym ten proponuje zręczenie się Kuby w zamian za zabezpieczenie handlu i interesów religijnych.

Inni biskupi wzywają rząd do oporu oraz ofiarują pomoc pieniężną.

Madryt 4. kwietnia. Ministrowie naradzają się niemal bez przerwy i nie ukrywają wcale złego wrażenia, jakie na nich wywiera stan rzeczy.

Madryt 4. kwietnia. Woodford nie otrzymał dotąd odpowiedzi na ostatnią notę hiszpańską.

Madryt 4. kwietnia. Mac Kinley wystosuje jutro ultimatum do rządu hiszpańskiego.

Madryt 4. kwietnia. Eskadra, składająca się z czterech okrętów wojennych, towarzyszyć będzie flotylli torpedowej na Kubę.

Z Portorico donoszą o przejeździe trzech okrętów, prawdopodobnie amerykańskich.

W Kadyksie organizuje się pośpiesznie nowa flotyła torpedowa.

Madryt 4. kwietnia. Jak zapewniają, to ciału dyplomatyczne, a szczególnie nuncjusz papieski, zaniecha dalszych kroków celem załagodzenia starcia.

Madryt 4. kwietnia. W całej Hiszpanji panuje spokój.

Wczoraj popołudniu pociągnęło około 4000 ludzi przed pałac rady ministerjalnej i wysłało do ministra spraw wewnętrznych deputację, która w petycji mu doręczony żądała rewizji procesu anarchistów z Montjuich, zaprowadzenia obowiązkowej służby wojskowej, jak również wólnego przywozu zboża.

Minister pochwałił spokojne zachowanie się demonstrantów i rzekł, że żądania te są za poważne, aby mógł na nie odpowiedzieć natychmiast.

Demonstranci rozproszyli się następnie spokojnie. Zającia nie było żadnego.

Waszyngton 4. kwietnia. Ordzież Mac Kinleya będzie przedłożone kongresowi dopiero jutro.

Paryż 4. kwietnia. Do „Ajencji Havasa“ donoszą z Madrytu, że Papież ofiarował królowej rejentce hiszpańskiej pośrednictwo swe w sprawie kubańskiej i żądał wstrzymania kroków wojennych na Kubie w razie, jeżeli rząd hiszpański przyjmie to pośrednictwo.

Rząd madrycki przyjął propozycję papieża z pewnymi zastrzeżeniami.

Madryt 4. kwietnia. Posel amerykański Woodford oświadczył w rozmowie z kilku reprezentantami pism zagranicznych, że misją jego jest przywrócić trwały pokój między Hiszpanją a Stanami Zjednoczonymi. W tym kierunku pracuje on bezustannie i ma nadzieję, że powiedzie mu się doprowadzić do sprawiedliwego, honorowego pokoju. Nadto rzekł Woodford, że przekonany jest, iż Hiszpanja uczyni wszystko potrzebne, ażeby zapewnić Kubie sprawiedliwość, a przez to utrwalić pokój.

Zola-Dreyfus.

(Depesze telegraficzne i telefoniczne).

Paryż 4. kwietnia. Wyrok trybunału kasacyjnego znoszący zasądzenie Zoli z tego powodu, że minister wojny wrzeczono nie miał prawa domagać się wytoczenia procesu, wywołało ogólne oburzenie na członków tego trybunału. Większość sfer prawniczych nie podziela jurdycznego stanowiska, zajętego w tej sprawie przez trybunał. Prezes gabinetu Meline oświadczył w parlamencie bez ogródek, że zasada prawna, na której trybunał oparł swój wyrok, jest mylną. Rząd, zanim spowodował wytoczenie Zoli procesu, zastanawiał się bardzo gruntownie nad tą kwestją i zasięgnął opinii najznakomitszych prawników francuskich, a wszyscy byli zdania, iż ta droga, którą rząd wybrał, jest legalna.

Decydujące sfery wojskowe postanowiły nie pozwolić Zoli użyć bezkarnie i aby spełniona została formalność, o którą idzie trybunałowi kasacyjnemu, wytoczą Zoli skargę o oszczerstwo owego trybunału wojennego, który sądził sprawę Esterhazygo. Proces ten jednak nie odbędzie się w Paryżu, lecz w jednym z prowincjonalnych miast.

Paryż 4. kwietnia. *Siecle* zamieszcza sensacyjny list w sprawie Esterhazygo podpisany pseudonimem *Diplomata* i wyjaśniający stosunek istniejący między Esterhazyem a niemieckim atschée wojskowym Schwarzkoppenem.

Gdy przed 6ciu laty Schwarzkoppen przybył do Paryża Esterhazy natychmiast ofiarował mu swoje usługi. W ciągu pierwszego roku miał Esterhazy — jak się sam Schwarzkoppen wyraził — dostarczyć mu 162 informacji, za co otrzymał przeszło 80.000 franków.

W owym czasie Schwarzkoppen nie wiedział jeszcze nic o aktach t. zw. *borderreau*. Dnia 29. października 1894 roku d. niósł *Libre parole* o aresztowaniu oficera francuskiego pod zarzutem zdrady stanu. Przeczytawszy tę notatkę. Schwarzkoppen wobec *attache* włoskiego wyraził się: zdaje się, że mój człowiek był tak głupi, iż dal się złapać.

W kilka dni *Libre parole* doniosła, że aresztowany oficer jest żydem. Wówczas Schwarzkoppen zawałot: Chwała Bogu, że strach był fałszywy, mój człowiek nie aresztowany. Gdy Dreyfus był aresztowany, Esterhazy podwoił swą gorliwość. Dopiero, gdy Matin zamieścił podobiznę *borderreau*, a Schwarzkoppen poznał pismo Esterhazygo, odtąd Esterhazy przestał odwiedzać Schwarzkoppa.

W październiku 1897 wznowiono sprawę Dreyfusa, ale o Esterhazy wówczas jeszcze wcale nie było mowy. Esterhazy dowiedziawszy się, że sprawa Dreyfusa ma być znów badana, przyleciał błdy do Schwarzkoppa, grożąc mu, że zastrzeli jego i siebie, i żądał, aby on wobec żony Dreyfusa oświadczył, że nie on, ale Dreyfus był szpiegiem.

Schwarzkoppen żądaniu temu odmówił, ale dał mu przyrzeczenie, że nazwiska jego nigdy nie wymieni. Po dwóch godzinach powrócił Esterhazy uradowany i oświadczył, iż od dwóch oficerów otrzymał dokument, który go ochroni w każdej potrzebie.

Depesze telegraficzne i telefoniczne „Dziennika Polskiego“.

Wiedeń 4. kwietnia. *Sonn und Montag* Złg. zaprzecza pogłosce, podanej przez *Politik*, jakoby hr. Thun miał po Wielkiejnoce przedłożyć ustawę językową w celu zniesienia rozporządzeń językowych, jak również, że Niemcy odrzucili proponowane im rzekomo przez rząd ustępstwa. Żadnych pertraktacji nie było.

Wiedeń 4. kwietnia. Cesarz przyjmował na długiej audjencji hr. Banfyego.

Popołudniu odbyła się w ministerstwie spraw zagranicznych kilkogodzinna konferencja ministrów w celu ustalenia budżetu wspólnego na r. 1899. Prócz ministrów wspólnych byli obecni na konferencji obydwaj ministrowie prezydenci i ministrowie skarbu. Konferencja odbędzie się także dzisiaj.

Praga 4. kwietnia. *Narodni Listy* zapowiadają na święta wielkanocne cały szereg zgromadzeń wyborczych, które mają dowieść hr. Thunowi, że cierpliwosć Czechów dobiega kresu, a narodem czeskim owład. głębokie, gorzkie niezadowolnienie.

Budapeszt 4. kwietnia. Głoszą tutaj, że bawiący w Wiedniu ministrowie węgierscy załatwią wspólnie z austriackimi sprawę przedłużenia przewozu ugodowego jeszcze na rok.

Rządy przedłożą delegacjom wspólnym nadzwyczajny budżet marynarki, wynoszący 45 milionów zł. do wypłaty w pięciu latach, oraz prócz zwiększonego dziesięcioletniego żądania jeszcze 4 miliony na wojsko.

Wiedeń 4. kwietnia. Namiestnik hr. Piniński złożył dziś w ręce cesarza przysięgę, jako namiestnik Galicji i jako tajny radca. Przy zaprzysiężeniu interwenjowali: minister hr. Gutuchowski, najwyższy podkomorzy hr. Traun i prezes gabinetu hr. Thun. Razem z hr. Pinińskim złożył przysięgę jako tajny radca także komendant korpusu temeszwarzkiego generał Schwitzer.

Wiedeń 4. kwietnia. *N. W. Tagblatt* dowiadyuje się, że ministrowie skarbu austriacki dr. Kaizl i węgierski Lukacs sprzeciwili się stanowczo podwyższeniu wydatków na flotę. Administracja wojskowa chciała następnie wypłacenia żądanej kwoty rozłożyć na lat 10, lecz i ten termin, według zdania obu ministrów jest za spieszny.

Praga 4. kwietnia. *Hlas Naroda* donosi, że toczą się rokowania celem utworzenia stronnictwa środka, do którego należeć będą: katolickie stronnictwo ludowe i wiernokonstytucyjna wielka własność.

Cheb 4. kwietnia. Dziś w nocy zwolnienicy Schönerera urządzili przed domem p. Schückera kocią muzykę. Równocześnie rozwinęli zawziętą agitację, celem skłonienia p. Schückera do złozenia mandatu do rady państwa. P. Schücker plakatami ogłasza usprawiedliwienie się co do stanowiska swego, jakie zajął w sprawie kompromisu posłów czeskich i niemieckich z Czech i Moraw co do wyboru delegacji.

Genoa 4. kwietnia. Rząd włoski sprzedał z licytacji w tutejszym porcie krążownik „Varese“. Udział w licytacji wzięli ajenci: Rosji, Hiszpanji, Stanów Zjednoczonych, Chili i Argentyny. Ostatnie z tych państw nabyło okręt.

London 4. kwietnia. Biuro Dalziel donosi z Szanghaju: W Kiao-Czau powstały gwałtowne rozruchy. Chińczycy uderzyli na magazyny niemieckie, bronione przez wojsko. Padł jeden żołnierz i jeden Chińczyk. Rannych z obu stron jest wielu.

London 4. kwietnia. Do „Biura Reutersa“ donoszą z Pekinu, że tamtejszy posel angielski od kilku dni konferuje bezustannie z członkami wielkiej rady t. z. Tsung-li-Yamen. Podobno

żąda on kategorycznie przyznania Anglii koncesyj terytorjalnych, przedstawiających mniej więcej taką samą wartość, jaką przedstawiają koncesje zrobione Niemcom i Rosji. Silna flota angielska krąży ustawicznie koło wybrzeży chińskich.

London 4. kwietnia. *Times* donosi z Hong-Kongu, że tamtejsza eskadra angielska niebawem zajmie chińskie wyspy Czusan, oddalone od lądu stałego o półtora kilometra, a mające razem 1.600 km. kw. obszaru i około pół miliona mieszkańców. Tych wysp jest coś około czterystu, tworzą one archipelag, należący do wice-królestwa Csekiang i mają dla buddaistów mniej więcej takie same religijne znaczenie, jak góra Athos dla prawosławnych Greków. Na głównej wyspie Putu znajduje się świątynia, w której podług podań nauczał sam Konfucjusz. Jest tam kilkanaście klasztorów, a w nich zawsze musi znajdować się 1000 mnichów buddaistycznych. Zajęcie tej miejscowości przez Anglików da im wielki wpływ na buddaistów w całych Chinach.

London 4. kwietnia. Do „biura Reutersa“ donoszą z Pekinu, że Anglja zażądała od Chin odstąpienia portu Wejhaiwei po ustąpieniu z niego Japończyków, jako kompensaty za zachwianie równowagi w zatoce Peccili. W kołach dyplomatycznych panuje przekonanie, że Chiny zgodzą się na propozycję angielską, że także Japonja nie będzie się jej sprzeciwiała.

Stambuł 4. marca. Ajent dyplomatyczny Bulgarij Markow wręczył wczoraj w Yldiz kiosku notę, w której wskazano na to, że zwierzchnik wilajetu skoplijskiego Hafz basza jest dla Bulgarów wrogo usposobiony i że odwołanie metropolity Skoplii Sinesiusa, którego Hafz żąda, przyniosłoby wielkie szkody. Z tego powodu prosi rząd bulgarski sultana o odwołanie Hafza baszy z jego posterunku i nieuwzględnienie jego żądania co do metropolity Sinesiusa. Uwzględnienie tej prośby jest jedynym środkiem do uspokojenia ludności bulgarskiej w wilajecie skoplijskim.

Pekin 4. kwietnia. Chiny zgodziły się na żądanie Anglii o odstąpienie jej w dzierżawę portu Wejhaiwei.

Warszawa 4 kwietnia. We Włocławku w skutek silnej burzy przy wysokim stanie wody na Wiśle runął most drewniany. Z ludzi nikt nie postradł życia. Woda porwała kilka berlinek. Nadbrzeżne domy zalane.

Paryż 4. kwietnia. W skutek przyjętej przez parlament ustawy o nadzorze nad giełdą, 47 domów bankierskich przeniosło się do Brukseli. Krają pogłoska, że finansie europejscy zamierzają wejść w tajny układ, aby bojkotować giełdę paryską, a natomiast brukselską podnieść do pierwszorzędного znaczenia.

Paryż 4. kwietnia. Przy ulicy Chumartin otwarto wystawę koronek jedwabnych kolorowych „Chantilly“, sporządzonych na zamówienie rządu na prezent dla carowej. Koronki te, robione podług rysunków artysty Feliksa Auberta, są niezrównanie piękne i kosztowne.

Kopenhaga 4. kwietnia. Nadzwyczajna burza rozszała się dokoła wyspy Bornholm. Zginęło 21 barek rybackich, na których było najmniej sześćdziesięciu ludzi.

Przyjechali do Lwowa.

dnia 4. kwietnia 1898 r.

HOTEL ZORZA. Ks. St. Lubomirscy z Równego. J. hr. Lubieński z Krakowa. S. Maykowskii z Rjazania. E. Torosiewicz z Brodeku. W. dr. prof. Łukasiewicz z Insbrouku. M. Kurkowski ze Schnodny. Dr. Lauterstein z Czerniowiec. Br. M. Wasilko z Łukawicy. A. Głosecki z Chodynkiowic. E. Lantzer, G. Plat, F. Podlewski z Wiednia. J. Trojan z Komarna. B. Rozwadowski z Tarnorudy. E. Lityński z Litwinowa. Z. Groblewski z Katusza.

Adwokat krajowy

</

